

РЕШЕНИЕ

№ Р-ВО-2

от 08.08.2018 г.

КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

на закрито заседание, проведено на 08.08.2018 г., след като разгледа доклад с вх. № Е-Дк-698 от 03.08.2018 г. относно освобождаване на междусистемна връзка Гърция – България (IGB Interconnector) от изискванията на Директива 2009/73/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година, относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ и за отмяна на Директива 2003/55/ЕО, за достъп на трети страни, регулирани тарифи и отделяне по собственост, както и Решение от 25.07.2018 г. С(2018) 5058 final на Европейската комисия относно освобождаване на междусистемна връзка Гърция – България от изискванията за достъп на трети страни, регулирани тарифи и отделяне по собственост, установи следното:

Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) прие Решение № Р-ВО-1 от 29.05.2018 г., на основание чл. 36, параграф 6 от Директива 2009/73/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ (Директива 2009/73/ЕО), чл. 172г, чл. 172д и чл. 172е от Закона за енергетиката (ЗЕ), с което предостави временно освобождаване на „Ай Си Джи Би“ АД от задълженията за: независимост на оператора по чл. 81в от ЗЕ, предоставяне на достъп и регулиране на цените на предоставяните услуги в съответствие с правилата и условията на Част четвърта от приетото Съвместно становище на КЕВР и Регулаторния орган за енергия на Гърция (РАЕ) по подаденото от дружеството заявление за освобождаване.

Националният регулаторен орган на Гърция е приел Решение № 483/2018 от 29.05.2018 г., с което е предоставил освобождаване от задълженията по Директива 2009/73/ЕО, в съответствие с правилата и условията на Част четвърта от приетото Съвместно становище на КЕВР и РАЕ.

Решенията на националните регулаторни органи не са окончателни. Съгласно предвидената в Директива 2009/73/ЕО и в ЗЕ процедура, в срок от два месеца, започващ от деня на получаване на нотификацията Европейската комисия (ЕК) може да вземе решение, изискващо от регулаторния орган да измени или отмени решението за освобождаване. Регулаторните органи следва да изпълнят решението на Европейската комисия, като изменят или отменят решението за освобождаване в срок от един месец, и информират съответно ЕК за това (чл. 36, параграф 9, съответно чл. 172е от ЗЕ). Съгласно чл. 36, параграф 9, изречение последно от Директива 2009/73/ЕО, съответно чл. 172е, ал. 6 от ЗЕ, решението за освобождаване губи силата си две години след становището на ЕК, ако в рамките на този срок не е започнало изграждането на инфраструктурата или ако в срок 5 години от приемането му инфраструктурата не е въведена в експлоатация, освен ако регулаторният орган след консултации с ЕК реши, че забавянето се дължи на значителни пречки, които са извън контрола на лицето, на което е предоставено освобождаване.

В КЕВР е получено Решение от 25.07.2018 г. С(2018) 5058 final на ЕК относно освобождаване на междусистемна връзка Гърция – България от изискванията за достъп на трети страни, регулирани тарифи и отделяне по собственост (Решението). В Решението ЕК е стигнала до заключението, че при условие, че българското и гръцкото решение за освобождаване се изменят в съответствие с Решението, както и че НРО при вземането на решения, адресирани до „Ай Си Джи Би“ АД, надлежно вземат под внимание решението на ЕК, на междусистемната газова връзка Гърция - България (IGB) следва да бъде

предоставено освобождаване в съответствие с член 36, параграф 9 от Директива 2009/73/ЕО.

В мотивната част на Решението ЕК е отбелязала, че РАЕ и КЕВР са наложили на IGB условие да проведе допълнителен пазарен тест. ЕК отбелязва, че този допълнителен капацитет, ако бъде изграден, няма да бъде предмет на разпоредбите на Решението. ЕК също така подчертава, че от IGB се изисква да спазва правилата за разпределение на капацитета, който не е освободен. Тези правила включват и процес за идентифициране на търсенето на допълнителен капацитет. „Ай Си Джи Би“ АД трябва да си сътрудничи със съседните оператори на преносни системи, като взема предвид IGB като междусистемен газопровод между Гърция и България при анализиране на търсенето на допълнителен капацитет. Що се отнася до икономическия тест, който трябва да се прилага при оценката дали такова разширяване е осъществимо, разбирането на ЕК е, че всяко сравнение ще трябва да се направи при разграничение между допълнителните очакваните приходи от капацитета за разширяване, от една страна, и допълнителните разходи, които трябва да се направят за разширяването, по-специално за компресорна станция, чиято стойност се оценява от „Ай Си Джи Би“ АД на 30 милиона евро, от друга страна.

Във връзка с оценката на критерия инвестицията да засилва конкуренцията в доставките на природен газ на пазара в Гърция, ЕК посочва, че е необходимо да се гарантира, че прекъсваемият обратен поток наистина се предлага в достатъчен обем. ЕК счита, че прекъсваемият обратен поток може и трябва да се предлага най-малко в същия обем, в който се предлага и твърдият капацитет поток напред. Предвид наложените условия от НРО на пазара в Гърция, ЕК препоръчва на РАЕ, когато взема решение да разреши резервиране на капацитет над лимита, да гарантира, че в случай на необходимото прекъсване последователността от прекъсвания няма да даде неоправдано предимство на предприятието, което първоначално е било обект на ограничението. Това би могло да наложи избягването на последователност на прекъсване, основаваща се на принципа „последен резервирал, първи прекъснат“, като се има предвид, че новите участници могат също така да навлязат на пазара въз основа на тримесечни, ежемесечни, ежедневни или продукти в рамките на деня, особено когато не се прилага коефициент за краткосрочните продукти.

Във връзка с оценката дали освобождаването на IGB е в ущърб на конкуренцията, по отношение на освобождаването от достъпа на трети страни, ЕК отбелязва, че за целта на ограничението на капацитета, всички преки или непреки дългосрочни договори за доставки на газ за България, сключени с каквито и да било предприятия с дял от 40% или повече от всеки съответен продуктов пазар за доставка на газ в България или пазар за доставка на газ в България по веригата нагоре, се считат част от капацитета, резервиран от това предприятие. Поради това, разбирането на ЕК е, че при прилагане на условията, постановени с решението за освобождаване, газът, транспортиран чрез междусистемната газова връзка Гърция - България, но доставен на „Булгаргаз“ ЕАД, също ще се счита, все едно е бил резервиран директно от „Булгаргаз“ ЕАД. Освен това, за да се избегнат всякакви съмнения, горната граница на капацитета се изчислява спрямо всички резервации, т.е. от освободен или неосвободен капацитет, както и от капацитет, резервиран на вторичния пазар или по силата на споразумение с подобен ефект, като например прехвърляне на права за ползване, свързани с капацитета.

По отношение на условията, наложени от НРО на пазара в България, ЕК приема, че ограничаването на капацитета се прилага и за прекъсваем капацитет, тъй като КЕВР би могла да разреши резервирането на капацитет над ограничението на база краткосрочен прекъсваем капацитет. При сегашния сценарий, повече от 50% от минималния капацитет на междусистемната газова връзка Гърция - България е на разположение и трябва да се предлага като неосвободен капацитет в съответствие с Регламент (ЕС) 2017/459. Капацитетът на IGB ще се счита за ненапълно използван, ако в годишния търг за капацитет не е резервиран такъв, по начин, който би повишил общата резервация на капацитета на над 80%. ЕК препоръчва, когато се решава да се даде възможност за резервации на капацитет над лимита, КЕВР да гарантира, че в случай на наложително прекъсване, последователността на прекъсване няма да дава неправомерно предимство на предприятието, което първоначално е било предмет на ограничението. Това би могло да

наложи избягването на последователност на прекъсване на базата на принципа „последно резервирай, първи прекъснат“, като се има предвид, че новите участници могат да навлязат на пазара и въз основа на тримесечни, месечни, ежедневни или продукти в рамките на деня, особено когато не се прилага коефициент за краткосрочни продукти. Следователно ЕК счита, че междусистемната газова връзка Гърция - България засилва конкуренцията по смисъла на член 36, параграф 1 от Директива 2009/73/ЕО в България, при положение, че се изпълняват наложените на IGB условия.

ЕК посочва, че Регламент (ЕС) 2017/459 се прилага по отношение на неосвободения капацитет в големи нови инфраструктури дотолкова, доколкото прилагането на този регламент не накърнява такова освобождаване и като отчита специфичното естество на междусистемните връзки при обвързване на капацитета. Ето защо, в контекста на Решението, само капацитетът на IGB, продаван на обвързващия пазарен тест, следва да бъде освободен от достъпа на трети страни, т.е. според ЕК, Регламент (ЕС) 2017/459 се прилага за капацитета, който не е освободен. В тази връзка и предвид Глава V от Регламент (ЕС) 2017/459, която също изисква от операторите на преносни системи да прилагат процедури за увеличаване на капацитета, ЕК приема, че това задължение е в допълнение към задължението на „Ай Си Джи Би“ АД да проведе допълнителен пазарен тест. Според ЕК, при оценката на наложеното допълнително условие е важно да се гарантира, че неговото прилагане не подкопава освобождаването, тоест финансовия модел на „Ай Си Джи Би“ АД и следователно не е в противоречие с него, като счита, че прилагането на Регламент (ЕС) № 2017/459, включително останалия отделно капацитет, не в ущърб и следователно не е в конфликт с решението за освобождаване.

Освен това, разбирането на ЕК е, че допълнителният пазарен тест трябва да бъде проведен независимо от редовния процес за търсене на добавен капацитет съгласно Глава V от Регламент (ЕС) 2017/459. Следователно, при одобряването на насоките за допълнителния пазарен тест НРО трябва да вземат под внимание изискванията на Регламент (ЕС) 2017/459 и евентуалните припокривания между редовния процес на увеличаване на капацитета и допълнителното задължение за тест на пазара.

По отношение обхвата и продължителността на освобождаването от достъпа на трети страни ЕК посочва, че освобождаването се свежда до това, което е действително необходимо и средно, за периода от 25 години, отразява освобождаване от 42,5% от капацитета на междусистемната газова връзка Гърция - България на база на минималния капацитет на IGB. ЕК отбелязва обаче, че коефициентът на натоварване за изчисляване на годишния капацитет може да бъде предложен от „Ай Си Джи Би“ АД при одобрение на регулаторните органи. В случай, че прилаганият коефициент на натоварване намалява наличния търговски капацитет, ЕК счита, че коефициент на натоварване, по-малък от единица, може да бъде приложен само при надлежно обосновани причини, например графици за поддръжка, но не и поради недостатъчно гарантирано налягане, тъй като е задължение на „Ай Си Джи Би“ АД да осигури поток, равен поне на минималния капацитет на IGB. Всеки коефициент на натоварване, който би довел до относително увеличение на освободения капацитет до средно ниво над 50%, би довел до пропорционално намаляване на освободения капацитет и на неосвободения капацитет, за да се гарантира, че не повече от 50% от капацитета на IGB е освободен. В тази връзка ЕК призовава НРО да публикуват решения, разрешаващи намаляването на коефициента на натоварване, и да включват тези решения в докладите им към Комисията.

Във връзка с обхвата на освобождаването от регулирани тарифи ЕК посочва, че изискването за приемане на входно-изходен тарифен модел за междусистемната газова връзка Гърция – България не дава основание да се заключи дали газопроводът IGB следва да се счита за отделна балансираща зона или за входно-изходна система или трябва да бъде част от съществуваща система, например българската национална система. ЕК отбелязва, че това би могло да формира част от анализа, който трябва да бъде предоставен в процеса на одобрение на тарифен IGB кодекс. При вземането на решение относно обхвата на балансиращата зона, НРО следва да вземат предвид въздействието върху конкуренцията, както и върху свързаните регулирани системи.

По отношение на прекъсваемия капацитет обратен поток ЕК е на мнение, че прекъсваемият капацитет обратен поток следва да бъде предлаган от началната дата на

експлоатацията на газопровода най-малко в същия обем като нивото на твърдия капацитет поток напред.

В изпълнение на изискванията на Директива 2009/73/ЕО и на ЗЕ КЕВР следва да измени своето Решение № Р-ВО-1 от 29.05.2018 г. и съответно заедно с РАЕ Съвместното становище на двата регулатора, които да отразят всички изисквания за изменение, направени от ЕК в член 3 и член 4 от Решението при съобразяване с мотивите в същото. Съгласно член 3 РАЕ и КЕВР трябва да гарантират, че прекъсваемият капацитет обратен поток за търговски цели се предлага най-малко в обем, равен на нивата на твърдия преносен капацитет. Съгласно член 4, РАЕ и КЕВР гарантират, че коефициентът на натоварване, по-малък от единица, който води до предлагането на по-малък търговски капацитет, може да бъде приложен само при надлежно обосновани причини. Всеки коефициент на натоварване, който би довел до относително увеличение на освободения капацитет, ще доведе до пропорционално намаляване на освободения капацитет, поне когато се изисква да се гарантира, че средното ниво под 50% от минималния капацитет на междусистемната газова връзка Гърция - България (IGB) е освободено от изискването за достъп на трети страни.

С оглед гореизложеното и в резултат на проучване на изложените аргументи и направените заключения в Решението, са направени необходимите изменения, които са отразени в Окончателното съвместно решение на регулаторните органи по заявлението за освобождаване от „Ай Си Джи Би“ АД.

Предвид гореизложеното, на основание чл. 36, параграф 6 от Директива 2009/73/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ, чл. 172г, чл. 172д и чл. 172е от Закона за енергетиката Комисията за енергийно и водно регулиране

РЕШИ:

1. Приема Окончателно съвместно решение на Комисията за енергийно и водно регулиране и Регулаторния орган за енергия на Гърция по заявление за освобождаване от „Ай Си Джи Би“ АД, неразделна част от настоящото решение;

2. Изменя свое Решение № Р-ВО-1 от 29.05.2018 г., като предоставя временно освобождаване на „Ай Си Джи Би“ АД от задълженията за: независимост на оператора по чл. 81в от Закона за енергетиката, предоставяне на достъп и регулиране на цените на предоставяните услуги, в съответствие с правилата и условията на Част четвърта от Окончателното съвместно решение на Комисията за енергийно и водно регулиране и Регулаторния орган за енергия на Гърция по заявление за освобождаване от „Ай Си Джи Би“ АД;

3. Настоящото решение да се съобщи на Регулаторния орган за енергия на Гърция и на Европейската комисия, както и да се публикува на интернет страницата на Комисията за енергийно и водно регулиране.

Решението подлежи на обжалване в 14 (четиринадесет) дневен срок пред Административен съд София-град.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н. ИВАНОВ

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

РОСИЦА ТОТКОВА